1

ХИМЕНА—ШЕРРА НИКЪ!

РОСТОВСКИ ОБЛАСТЬ. Хьоаназа меттеа дІаухаш йола синтетически хІамаш еча Волгодонски комбинато дІсамдьаьххад маьхера химически продукташ — универсальни дулуш йола средстваш синтетически хьаьна кислоташ арахецната. Шера планнал совнаґІа хІанйлехьа а бІаш эзарш сома маьхд продукци арахийнай.

Уьк сурга тІа шоана гу синтетически хьаьна кислоташ еча цехерча аппаратчикий хьалха латта комсомольско-кагирхой бригада. Аьрде-хьара латтехьа: Л. Рябкина, В. Датченко, А. Кладов, Л. Шарт, Н. Никифоров, бригадир А. Ермаков, И. Брежнев, Н. Бонденко.

В. Турбина сурт.
ТАСС фотохроника.

МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАҐІКХЕТА!

СЕРДАЛО

Свет Арадувл 1923 шера дена

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІаґІай обкома, Нохч-ГІаґІай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган. Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

№ 123 (2852). Шинарди, 24 декабрь, 1963 шу. Мах 2 кеп.

КПСС ЦК ПЛЕНУМО КЕРТТЕРА А ТІЕХЬАТЕТТА ЙИШ ЙОАЦАШ А ДОЛА ДЕКХАР ЛЕРХІ СРЕДСТВАШ А ХЬЕҐАШ ДОЛА КЪА А НИЗБОЛА ХИМИЧЕСКИ ИНДУСТРИ ХЬАЛЪЯРА ТІАДЕРЗАДЕЛҐА, ХЬАТІАДОАҐІАЧА ВОРХІ ШЕРА ХЬАЕШ ЙОЛА ХИМИЧЕСКИ УДОБРЕНЕШ, БАЬЦОВҐІАШ ЛОРАЕШ ЙОЛА ХИМИЧЕСКИ СРЕДСТВАШ, ДІАЮВШ ЛАЬТТАХ ХЬАЛТІАЮВЛАЧА ХІАМАШТА А ХЬАЙБАШТА А ЭША КХЬЙОЛА ХИМИЧЕСКИ ПРОДУКТАШ ЧІОАҐІІА АЛСАМ-ИОАХАРҐИОЛАШ. МИНЕРАЛЬНИ УДОБРЕНЕШ — УЖ ЮРТА БОАХАМ АЙБАРА ЛАРДИЙЛАРД Я. УЖ — ДУККХА ЮКЪЕЙОАЛАЯРОНИКЪ ХЬАБЕЛЛ ЮРТБОАХАМА ПРОИЗВОДСТВО ИНТЕНСИВНОЛЕЛАЯРА. МЕХКА КХАЧАН ПРОДУКТАШ А ПРОМЫШЛЕННОСТЬ А НА БЕДАЛ А КХОАЧАМБОЛЛАШ ХУРҐИОЛАШ КХАШКАРА ХЬУВКЪАМАШИ ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТИВНОСТЬИ ЛАКХЪЯРА ЭЦА ЙИШ МЕЛ ЙОЛА ПАЙДА ХЬАЭЦА БЕЗА ХИМЕ БОККХАЧА НИЗАХ.

(КПСС ЦК Пленума сонам тІара).

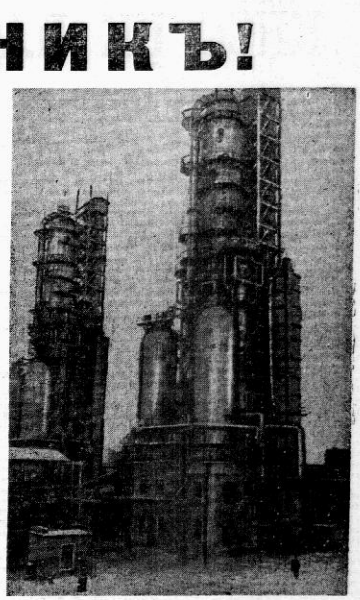

Башка дика толам бьаьххаб омсин ґІишлохоцен химкашен. Болх бе ДІайолаялийтай синтетически каучук еча заводера бутана дегидрированни еча цеха хьалхара блок. ХІанз машинашта хьамча чархаш еча промышленностана гетгара дика бедал— каучук — хІанз хьаю межддьаттана переработка еча лоаэлхарча предприятешкара турбаша ґІолла заводе ДІайолаялийтай синтетически каучук еча заводера бутана дегидрировани еча цеха хьалхара блок. ХІанз машинашта хьамча чархаш еча промышленностана гетгара дика бедал— каучук — хІанз хьаю межддьаттана

СУРТА ТІА: «Д-2» ятхача цеха реакторш.

В. Липовски сурт.
ТАСС фотохроника.

ЙОККХА ХИМИ—КОТАЛОНИЙ ЛАРД

Деррига советски халкъо санна, дег чура къоабал а яь тІаийцай Нохч-ГІаґІайчен къаьхьегамхоша КПСС ЦК ялкабрьски Пленума решеней. «ДІахо химически индустри цІенхаштта дегІайолаялера парте хІана яхочачуьс лаьрхІа план, — язду къаьхьегамхоша редакци, — из тха лерш урдуттадеш йола, халкъа боазам дегІайолабергбола, халкъа хьал-торо лаккъергйола программа я'ь.

КПСС XXII съезда решеней, парте кегда Программа толамца яхочачуьяра советски халкъо лоаттабера къоаме ІаІалъмате боккха лоархІам болаш я декабрьски Пленум. КПСС ЦК Пленуме «Химически промышленность сихха дегІайолазар — юртбохама продукцин производстван айпер халкъа торо тоаяреи лоарх!амера хьалъяха доклад ше еш повккоста Н. С. Хрущева аьлар: «В. И. Ленина аьннад е ІоаІрга деш-ша: «коммунизм — из да Советски Ваьлаи берригача мехка электрификаци яри». Натахьа санна Владимир Ильич Ленин дийна лаьара, цо, хетаргахьа, аргдар уьк тайІапара: коммунизм — из да Советски Ваьлаи берригача мехка электрификаци яри, халкъа боахама химизаци яри».

ХІанзарча хана мехка экономика дегІайоалаяра къаьстта боккха лоарх!ам болаш я химически промышленность, хІана аьлча, юрта боахам а производства кхмлола доаькъош а кхы ІаІхо а айзаза, халкъа хьал-торо тоаяра лоарх!амера ког ба яз.

Химически промышленность ІаІхо сихха дегІайоалаяра меа эшар долаш я Советски Союз. КПСС ЦК майски (1958 шу) Пленума Сонам кхоачаш а беш, советски халкъо йохкхача маслтагбе шерра хьалье хІаьхьа а дика толамаш каратІадьяннад цуяна. Бакъда, цу хьакъехьа ІаІхо де дезарий программа йоккха я. Берригача халкъа терхам тІаберзабе беза химически индустри сихха дегІайолаялера, химена ка-ро - экономически хьокхамаш дохка долаш я Грозненски нефтемаслозавод, Грозненски ацетонови завод, Грозненски химически завод.

Лаьрхіа бувца беташ да Грозненски ацетонови завода болх. Хоюш да, ацетонови завод Нохч-ГІаґІай мехка къаьнагІга предприятеех ГІ ха!ар. Цо арахецан йола продукци халкъа боахама боккха лоарх!ам болаш я. Заводо хьаеш йола башха-дика растворителаш мехка промышленносте дуккхаха доаькъошка шерра пайда эцаш я. 1963 шерага кхачалца халкъа боахама планах оттаяь шера заданеи даим кхоачашъеш а социалистически якъе дуккхаза хьалхара моттигаш йохкаш а хьаенай завод.

Балха тІа даьхача толамаша дуккхаґІойла хана коллективаш оарцаґІоаз. плаи кхоачашъар дуьхь лоаттабева къовсаме ІаІхо темпаш совьхара. Цу тайІпара хиланзар из уьк шера Грозненски ацетонови заводе. Растворителаш хьаена керлача бедалах пайда эцара болх чОаґІбе беташ завод йолашехьа а, производственни дисциплина лоа яр уьхаза. Из бахьан долаш каст-каста телхае яьлар технологически режим. Цунах, балха тІа брак хулар, бедал совнаґІа ухар. Завода кулгалхой (директор нов. Полевини керттера ниженер нов. Зарицкий) производства ерригача эвеньяша дика вІашґІехььяьна болх белга ІалашшеІцера хьалал хилийта дезача метте, болх эґІара бахьанаи производствена кердаа юкъекхуьхь бедал дика па хялар да, яха баьлар.

Цекю ю, керла бедал чакхъяха йолаелча балха тІа хьалоаш хинна хиларах лаьхача организационно - технически боараме дуккха ґІулаккаш чакхдьаьхача мара уж дІаяха йиш ца хиларах.

ЭґІара хьалхарча ґІайґІанна дикка тоабе беташ бар технически режим лелаеча лоаттабу тІахьожам. Цу тайІпара хиланзар из уьк шера Грозненски ацетонови заводе — этилови спирт, ацетон. Специалистаеш предприяте болхлошеи ґІилмакоша цхьана вай республике мехка эґІара хьалха арахийнай лохара давлени йола полиэтилен.

Химически промышленность дІахо дегІайоалаяра йоккхий тороиан я вай Республике. 1965 шера вайшта хьалье йоллалуьрша синтетически каучук арахецан йола йоккха комбинат. Цун хьалхара ар!а болх бе йоллалуьрша 1969 шера. Иштта кхы а химически промышленность дІахо дегІайоалаяра дуккха балхаш дергда республике.

КПСС ЦК декабрьски Пленума Сонам тІа белгалдьяккад:

«КПСС ЦК Пленум чІоаґІа дог тийша я химически промышленность сихха дегІайоалаяра программа партеи халкъон коммунизм хьалъяра, вай мехка экономика, цун низ чІоаґІбара боккхача лоарх!аме дола, пачхьхьалкхен лоарх!амера хьалхара аргІанарадехкар а лоарх!аш тІаэдаргкиларах».

Нохч - ГІаґІайчен къаьхьегамхой бІубенна ба КПСС ЦК декабрьски Пленума решенеи шоаш толамца кхоачашъ ергхиларах. «Из декхар кхоачашдара низ, хьинар кходерг-даш оаха», — йоах цар.

ХІанз ерриг партийни, советски, боахама, ґІилман, профсоюзни, комсомольски организацеш декхарийла я йоккхача химе программа толамца кхоачашъяра къаьхьегамхошта юкъе шерра социалистически якъ йоаржее. Уьра къаьхьегамхо ІалъмателІ боккха лоарх!ам болаш хиларах. Наха яІоарґга Іалъбовийта еза химе торошаш.

Йоккхача химе программа кхоачашъяра оарцаґІбола бе-заа республика кагирхой.

Юртий партийни организацеш декхарийла я юртбохама къаьхьегамха химе хьаелача торонех бизза пайда эцара берригача къаьхьегамхой оарцаґІбаха.

Низ бола хи мически индустри—коммунизм хьалъяра ударни фронт хьаяр ерригача партеи, деррига халкъа ґІулаккаш да.

Беррига низ, хьинар оарцаґІ-дакхха из сийлен декхар кхоачашдара!

Шера план кхоачашъяй

Юртбохама продукташ алсамъяхара лоаттабева къоэаме дикка толам бьаьххаб республика юрта боахамерга къаьхьегамхоша — 101 процент кхоачашъяй пачхьхьалкхенга дулх доххара шера план.

Уьк шера декабрь бетта 20-га ди хьаотташ паччахьалхенга дежка дулх соахкарчул 14 процент дуккхаґІа да.

Шозш ґІаййна декхараш кхоачашдара дьакъе дика камаьхал яьнай Шелковски, Наьсарен, ІІЗаьла, Сунженски, Ножай-Юрта производственни управленеш хьайбай фермашкарча къаьхьегамхой.

Сунженски производственни управленеи 19 процент дуккхаґІа дулх декхад паччахьалхенга, Наьсарен управленеи боахамаша — 27 процент дуккхаґІа, Шелковски управленеи боахамаша—16 процент дуккхаґІа.

Юртбохама шера итогаш еш, керда резервааш лохаш, кхоачамбоаларан ґІадахара де дезарш белгалдоахаш ба хІанз уьк сахьате хьайбай фермашкара къаьхьегамхой.

КПСС Центральни Комитета декабрьски Пленума решенеша дегаш ура а оттадьа хьайбаш дика Іангара дахаран 1964-ча шера хьайбашкара йоала продукташ алсамъяхарах хьинаре къаьхьегаш ба республикера хьайбаш леладеран а юрта боахамера деррига къаьхьегамхой а.

К. ТИМОФЕЕВ.

Къоабалъю

КПСС ЦК декабрьски Пленум болх бе йоллалуча деношка «Красный молот» завода машиностроителаша дош делар Даьхенна къахьегана докхха совеІат кийнде. Цар лаьрхІар планал хьалха кхоачашде хенка тайІпарача хорошдашкара химикий заказаш, хІаьта шера валовий продукци арахецара пан 9-ча декабре кхоачашъе. Шоаш денна дош диззна кхоачашдир цар. 10 бетта завода болхлоша межддьаттаи химически предприятеша лаьрхІа планал совґІа арахийца оборудовани 626 эзар сом мах болаш я. Шера валовий продукци арахецара план битт хьалха кхоачашдир ноя. Пишанска кулгалдеча чугунно-литейни цеха коллективаи ноя. Шейкина кулгалдеча фонтанни-арматурни цеха коллективаи. Селхан шера план кхоачашъяй нов. Гарта кулгалдеча сталелитейни цеха коллективо а.

Механически цеха кьонка-на токара А. Мороза йоах, «Тхона, болхлошта цІакхха дагара дарддоацаш дег чу дийшад Н. С. Хрущева аьнна дешаш: «Вай боахамий толамаш доккхаґІа ме хил, дунен халкъашта юкъерча арене сийле лаккхаґІа хьуьна Советски Союза, цул совґІа дикаґІа бахараба советски нах».

Пленума решенеи толамца кхоачашъяра хьинаре къаьхьегаш ба завода болхлой.

Къоабалъю

«Горскнефта» НПУ мехкалъ-тахоша «Іаьржа дошув» даккхарх семилетка пхеллаґІа шера тІаийца социалистически деспарадеи 18-ча декабре кхоачашдаьд, хІаьта мехкадьттех хьакъаста газ яккара планан 5-ча декабре кхоачашъяьй. Ер шу дизалехьа итташ эзараш тоннаи мехкадьттан масех миллион кубометр газа дуьртьа.

Керда геолого-техническа мероприятеш балха юкъе а кхуьхьан промысла болхлоша хьинаре къахьегарах уьк шера къахьегама оверзре 5,6 процент лаьхьенна. мехкадьтта бІехдалар 4-зза лоладьяь. Къаьста дика къаьхьегаш я

ДУКХАҐІА «ІАЬРЖА ДОШУВ»

«Горскнефта» НПУ мехкалъ-тахоша «Іаьржа дошув» даккхарх семилетка пхеллаґІа шера тІаийца социалистически деспарадеи 18-ча декабре кхоачашдаьд, хІаьта мехкадьттех хьакъаста газ яккара планан 5-ча декабре кхоачашъяьй. Ер шу дизалехьа итташ эзараш тоннаи мехкадьттан масех миллион кубометр газа дуьртьа.

Керда геолого-техническа мероприятеш балха юкъе а кхуьхьан промысла болхлоша хьинаре къахьегарах уьк шера къахьегама оверзре 5,6 процент лаьхьенна. мехкадьтта бІехдалар 4-зза лоладьяь. Къаьста дика къаьхьегаш я

ІаьлиЙ-Юртарча мехкадьтта доакхха участке мастераша А. Чурилова, В. Парасочкина, А. Даовровичкова кулгалду бригадаш. Балха юкъеххиха кердачар торо хилийтар планах лаьрхІачун совґІа эзараш тоннаи мехкадьтта даккха. Рационализаторски предложенеша 250 эзар сом ахча пайда баьб паччахьалхенна ухх цхьан шера. Дика рационализатораш ба М. Вуеп, А. Горьков, А. Крымов, К. Газиев, иштта кхыбараш а.

Д. ГАБАЕВ,
«Горскнефта» НПУ мехкадьтта промысла заведующи.

80 эзар сом кходаьд

Шерра социалистически яхь а йоаржаяь дика къаьхьегама толам бьаьххаб «Октябрьнефта» НПУ мехкадьттахой коллективо. 21-ча декабре мехкадьтта даккхара шера план кхоачашъяьй цо. ХІаьта газ яккхара план 7-ча декабре кхоачашъяьй. ІІзадахача шера дьаьххачул 6,7 процент дуккхаґІа да уьк шера дьаьххача мехкадьтта. ХІаьта газ 3 процент дуккхаґІа я Къаьхьегама оверзре 8,3 процент

МЕХАНИЗАТОРАШ КИЙЧБУ

Урус-Мартана производственни управленеи «Горец» яхача совхоза центральни усадьбе заняташ ІІаЙолаьяь трактористаш кийчбеча ялх бетта йолча курсашка. Производственна тІера а ваьна дешаш ва 35 сах. Курсашка дешаш баґІаращта юкъе ва прицепшо Тамбиев Іадиса-Хьамид, кон. байнера помощник Джабраилов Ахьмад, болхло Идрисов Ахьмад, Курсашка заняташ е оттабаьб опыт йола специалисташ, Масала, керттерча инженера Евгений Антонович Кунцевича трактораша хетаьд лекцеш ещ, Абуев Іаддал-Керама — юртбохама машинашта, юртбохазма механика Масаев Хьамида — ремонтни балхашта.

Красни уголке денна хул заняташ. Цу ґІулакха дешара класс яьй ухзаа.

Балха боллашехьа а дешаш йола курсаш болх бе йолалуьрша пхеллаґІна отделене. Уькказа трактористий говзал Іомзерзья 30 кхоначча болхлочо.

Совхозе агрозоотехнически курсаш вІашаґІа а ехка, цига дешаш ва свекла лелаерехи хьажжІаш лелаерехи 100 сах. Кружожашта кулгалдеш ба отделене агрономаш Кабиев Федор, Гугунов Анатолий, Ахматов Дадас.

К. ВИННИК.

Деккар тІадисад Грозненски ацетонови завода

Чакхдоалаш латт семилетки пхеллаґІа шу. Къьабасеча Кавказа совнаркхоза химически мехкадьтта чакхдоахачеи промышленноста Управленеи предприятей коллективаша, шера планн тІаийца социалистически деккхарашн хьанал хьалха кхоачашдар дуьхьа кхоначан а лаьтабеш, дикка йоккхий производственни коталоваш яьклай. Цо йиш хилийтар ерригача Управленеи ґІолла валови продукци арахецара йола цхьаьтта бетта план 105 процент кхоачашъе. Цу юкъа 15,5 миллион сом совґІча маьхз планал совґІа продукци кхьаьар халкъа боахамга.

1963 шера план ханал хьалха кхоачашъар дуьхьа хана ґІара дика темпаш совйохкаш латт тха управленеи кхьча предприятешка а.

Цхьабакъда, дІаяхача хана цхьанналлойла предприятеша балха тІе ґІалаташ даьд, хІаьта из бахьан долаш уж предприятеи тІехьаюсачарех а я. Нохч-ГІаґІай республике план кхоачашъяра ґІулакха техни-ческа - экономически показаташ дохка долаш я Грозненски нефтемаслозавод, Грозненски ацетонови завод, Грозненски химически завод.

Лаьрхіа бувца беташ да Грозненски ацетонови завода болх. Хоюш да, ацетонови завод Нохч-ГІаґІай мехка къаьнагІга предприятеех ГІ ха!ар. Цо арахецан йола продукци халкъа боахама боккха лоарх!ам болаш я. Заводо хьаеш йола башха-дика растворителаш мехка промышленносте дуккхаха доаькъошка шерра пайда эцаш я. 1963 шерага кхачалца халкъа боахама планах оттаяь шера заданеи даим кхоачашъеш а социалистически якъе дуккхаза хьалхара моттигаш йохкаш а хьаенай завод.

Балха тІа даьхача толамаша дуккхаґІойла хана коллективаш оарцаґІбоаз. плаи кхоачашъар дуьхь лоаттабева къовсаме ІаІхо темпаш совьхара. Цу тайІпара хиланзар из уьк шера Грозненски ацетонови заводе. Растворителаш хьаена керлача бедалах пайда эцара болх чОаґІбе беташ завод йолашехьа а, производственни дисциплина лоа яр уьхаза. Из бахьан долаш каст-каста телхае яьлар технологически режим. Цунах, балха тІа брак хулар, бедал совнаґІа ухар. Завода кулгалхой (директор нов. Полевини керттера ниженер нов. Зарицкий) производства ерригача эвеньяша дика вІашґІехььяьна болх белга ІалашшеІцера хьалал хилийта дезача метте, болх эґІара бахьанаи производствена кердаа юкъекхуьхь бедал дика па хялар да, яха баьлар.

Цекю ю, керла бедал чакхъяха йолаелча балха тІа хьалоаш хинна хиларах лаьхача организационно - технически боараме дуккха ґІулаккаш чакхдьаьхача мара уж дІаяха йиш ца хиларах.

ЭґІара хьалхарча ґІайґІанна дикка тоабе беташ бар технически режим лелаеча лоаттабу тІахьожам. Цу тайІпара хиланзар из уьк шера Грозненски ацетонови заводе. Растворителаш хьаена керлача бедалах пайда эцара болх чОаґІбе беташ завод йолашехьа а, производственни дисциплина лоа яр уьхаза. Из бахьан долаш каст-каста телхае яьлар технологически режим. Цунах, балха тІа брак хулар, бедал совнаґІа ухар. Завода кулгалхой (директор нов. Полевини керттера ниженер нов. Зарицкий) производства ерригача эвеньяша дика вІашґІехььяьна болх белга ІалашшеІцера хьалал хилийта дезача метте, болх эґІара бахьанаи производствена кердаа юкъекхуьхь бедал дика па хялар да, яха баьлар.

Производственни дисциплина мелъялар цу сахьате воча оэгІоахарга ІаткъаР завода балха.

Уьк шера январь бетта цхьан производственни участке аварни а хинна балха юкъера яьлар оборудовани. Дукха хь яьккхар заводо план 75—80 процент мара кхоачаш ца еш.

Дер ГІара бахьна завода болх партийни боахамеи организацешка буьца беташ хилар. Хинна кхоачамбоацараш ґІадоахаргдолаш хьадда ґІулакхаш белгалдир.

Уж ґІулакхаш чакхдоахаро йиш хилийтар IV-ґІа кварал йолаеннача ханна предприяте болх дикка тоабе. ХІаьта керттердар — кердача бедалах растворителаш яхара ґІулакх ацетонови завода коллективо ґІаґІертта кара а ййца ІаІадоалаяр.

Ховш да, растворителаш — буталон, ацетон, этилон Грозненски ацетонови заводе меттел, мехкарча кхьча заводашка а дукха хана деиз кхачан безалах йоахаш хинна хилар.

Цу ґІулакхага додар кІи хьоар. Химически промышленность, эґІара хьалхарча эрґІанна техническеи кхыярш зхийтара ґІаерзяяь йола производстваш сихха дегІайолаялера партеи правительствани оттадьяь деккарша вай ІилмахоштІен производственникашта новкъосташ дар уьк семилетке уж тайІпа наьккаш лахара. Белгала аьлча, ферментни спиртовой промышленносте Московски Ілмма-тохкама института Ілмахоша производственникаша цхьана Докшукински ацетонови заводера торонаш корайир растворителаш хьаэрга, вестиш ба эльча техническеи ґІулакхашка дода хьоэр дикка кІезигдара. ХІанз заводе белаза меттел пайда эцаш я 72 процент технически патока — мелассеа. Из коллективаа бокхха производственни когало я.

Новкъа дз. Грозненски ацетонови завода коллективо цу кхоачайир. Юхьэцаца растворителаш хьаена хьоэра меттел 30—50 процент хххйола хІамаш ахийта аьттув боэлар. ХІанз кхаэан беда меттел ухийта хІамаш шерра юкъеньяьй.

Шера план кхоачашъяра І-ча ах шера дах ґІалаташ баьхьан долаш дикка ґІехьайиса-ча Грозненски ацетонови завода коллективо «ІоаґІа кхоэам соаттабе лаьрхІад ше тІеэ-хьайисар ІІдадакхар дуьхьа. Химически промышленность сихха дегІайолаялера дош дуьна отгадьа хиннэна КПСС ЦК декабрьски Пленума дикача къаьхьегама нахка яхар дуьхьа яьа яьлача коллективаша торонаш корайир растворителаш хьаэрга, вестиш ба эльча техническеи ґІулакхашка дода хьоэр дикка кІезигдара. ХІанз заводе белаза меттел пайда эцаш я 72 процент технически патока — мелассеа. Из коллективаа бокхха производственни когало я.

Новкъа дз. Грозненски ацетонови завода коллективо цу тайІпара эргало балха тІа ший ханнаьха яь ца хилар.

Юрта боахама производство айпран халкъа торо лакхъяран лоарх!аме йола вай мехка химически промышленность сихха дегІайолаяра къаьхьегарча КПСС ЦК декабрьски Пленума решенеша вай предприятей коллективаш декхарийла юпроизводства планаш толаме кхоачашъяра ший низашш кхетамашш денна ІІзателА.

Декабра план тЕхххоачашъра мел эша хьалаш долаш я Грозненски ацетонови завода коллектив, хІанз цун сийлен декхар да беррига низ ІІзеря-хийта семилетка яьклагІча шера план ханал хьалха кхоачашъяра.

Л. КУРАЧИНСКИЙ,
Къьабасеча Кавказа СНХ химически мехкадьтта «дхоэоахачеи промышленноста Управленеи производственни отдела начальник.

КПСС ЦК ПЛЕНУМА РЕШЕНЕЦ — ВАХАРА ЮКЪЕ!

ОБЩЕСТВЕННИ ХЬИСАПЕ

Дукха ха я «Встребинеро» олхаш йолча моттигера мехкалъта кораблъ. Цу хана денз миллионаш тоннаш «Лъужа лоцуш» дакъехаш цигара. Имъабакъха, сеглхана пайлане химнар, тахан зеине я хинна дЬаэттад.

Цу хъаъхъехьара къамаьл дар «Старогрознефта» мехкалъта промыслаш управление керттера инженера В. Г. Бабкоевен инженерашна поместа Е. Я. Кучеренкон юкъе хиннар.

—«Встребинера» проблема къаста на ю, — социалистически яхь терхьал ца ю хуттлар, — боаъар хьалагсаго кептенча инженераша. — Къа-техьахача йиш йолаш дан ю дош. ДарегІа мехкалъта пай хаккхача соттасаг да халъа, здано дан вайна хІина «Встребинера» лолла мехкалъта, хІаьта хІара бутт массара бол ю лучкагІа лелхуш а лоагІа. Денне-нен файлане скважинаша душ долу мехкалъта точкаш я йоаъаш, кхолгорамаш эар. Хьаьта уж килограммаш «Безиг ме ю, безиг» бар пхоъа хІаболаш хиннад мах. Цу хьаьта хинна кхечу Хьаьбекъа мотиггера дуккхача скважинашна деннен файлане бІаьн тоннал тІех мехкалъта ду.

Бакъдар ладуа, хала да, «Встребинеро» мехкалъта лаккхарга мехкалъта промыслесто управление мел мах бола ха. Хьара моттигера лоаъхача мехкалътара къаст-ъаьлаш мел мах бола хьакъар администрацин. Хьаьта из хар Іаллъмате чІоагІа эпаш а дар.

— Хьалъала, массара а ца ъхьан бартана хьеж вай «Встребинеро», боаъаш нов. Кучеренко, Экономистех общественни бюро пІонагІъ-ечІаца бакъъха я вай. Тешаш шо? Цига хьажа лаьа безам бараш шорта ца кечбоагІарбе.

— Из терхьалъе мегаиебпаш предложения я, — уйла а ва ъаьа хилар нов. Бабков. Хьажал шо, цаІ хила а меса цунах.

Хьаъ пІанагІйолла сганнаш экономически анализа бюро. Хьалъарчаша цунна ъкъехъаш управление планови отдела начальник В. А. Волгина, ишшта цунна ъкъебаъаш инженер-экономисташ — А. Г. Неслай, Л. Л. Овчарова, Р. Ф. Абрамаш. Къалъка Іаизар управление отделей а приглашей в больгой А. И. Зубов, В. И. Ситников. Бюро хьалъа-ъаллаш шай ъекхаш санна пІанйаш бухгалтераша М. С. Бенюха, Т. В. Антонова, М. А. Карасева. Ишшта общественни бюрона дакъа мел ма-женераш , производственнаша В. П. Евдокимов, В. И. Минаева, Г. П. Кононовала, къхбараш.

Мехкалъта доаха из моттиг чуъ-Іоагіаъ бюро промысла дуккха документаш техкар бюро чІенаша. Цар боъъонца лоаріхам бир хьалоцкъа мехкалъта мел а хьаьа да а чуъга а Іабоаъ къаьхьара, материалаш, аъча меллаб а.

Юхьера а шийх бІаьнача пайдо массара цеи а воаъкхаш, чакхбаъар бокка бохь.

39 сом! Из цифр ца йоъзаш саг ваш управление бохьлоех. Из рентабельности боарам бе. Къка тонн мехкалъта, хьакъара совнеца ъкъа кепиг дахийта а аъча дІалаъхийтача, цунах доаш доаІаш болх бар, къхьегамо шийла дІалаъхар юхаметта ца ертдаэр хургдар.

Цъьабакъъха, общественника села дукха ха йолаккхаш лийха из шифр эттара вогІа хургьа ъаьна хийтинера а «Техьхьалар — 83 сом! Иззал мах бодар управление «Встребинера» доаккхача мехкалъттага, Хъаьта из-м цера эъарат тоннаш ма йолахй. Мел лоъдора по управление экономически къхъамаш!

—Бюрос яъка къводаита раъъа на со, — ъьлар управление начальника К. И. Ивинске.

Цу выводий лаъда тІа «Встребинера» мехкалъта ца доаъаш социалъно. Грознефта» объединение итт цера дІакъъайлар ремтабельни йолаш мехкалъта доалла моттиг.

Ишта къоастайр «Встребинера» проблема. Общественникаша социалъно эъка цена довргдоя № 9эар сом халъха ъка.

Шоай ишз байза а байза, шоай бу зе зеза хоаш бар общественникаш. ДІаъо де лезар яар хІама тІоаваш ъоаъеннаш эксплуатационни скважинашта туха - кислотна обработка елгеп мел пайзана да хоаъта. Вайна махарга, мехкалъта лукъаІъа дакъъаш лучка хеш да уж ПІуъъахкаш. Из лекгар кхоачашдеъга шоашта дІатІайнар общественникаша, цъьоаІагІъа промысла инженераша-экономиста Л. Л. Овчарова, кхоалагІъа промыслеча А. Е. Носова, эксплуатационни скважиной лоаІагІъа мелелий цеха инженера Ф. Ф. Абрамаша. Цу специалиста-тучалъъкхаъо хиша тІоаваш хоъалеп-та эффект йоаъаш хилар.

Цу хана денз общественникий чІа-ъа тІоагІъа тІайийъаш кІезига мехкалъатта лучи йолча скважинаш дуккха болчу къьаьнача мехкалъта Предсе-тедателя замесгитель Е. П. Васильонкина, промыслай инженераш-экономисташ ни. Очирова. Ногтар Борисо-ча, бюрос секгтера геолог И. Е. Меньколов, промыслай геологаш ни. Шинкаленко, Э. Тагалаев, Иванисая къежар кІезига экономически эффект мелаІай. Цу скважинашка хинна, эксплуатационни скважинаш-маьлаш а тъа общественникаша къоастайр чІоагІа ъкъа ъаьна цунна чуъа мел мехкалъта доал з ва дакъехарга дІабоаъ мах меллаб а.

— Пайда луш йоаша скважинаш ІаІъкъоалар-м хика дар. — йолаър эксплуатационникаша, ъъьабакъъха, къы а лоагІа хургдар скважинаш зийийоре.

Ишта ІаІоллабелан экономически анализ общественни бюро керда доастам. Цуъа уйла ю цунна массара а загалъастан скважинашта мехкалъта мехкалъта къоастайр йоаккхаргдора ишкъ дахаю. Из йолу хьалгІа бан мехкалъата заккхара ІаІабоаъ мах меллаш хиннад. Хьаьта къа ъа-къа хьа-кыл довизар. Дуккхача активистий новкъостаца, участкай администрацеца даим бІаьзам а лоатгабеш, общественникаша мехкалъата мехкалъта латтаъ чохьахаергІа дехкар къоастаъаза. Хъара скважинна балха хьалъаъка хъежжа белгалдора чохьхъа ъоаъ ъоаъеннаш техническ-ги-гулъкхаъш. Деннен файдане скважинаша луш йола мехкалъта ъикка соолаккха а ва ваххъанга ІаІабоаъ мах лохбе а лаьрхІалор уж гІулъкхаш.

Алхха цъьоалагІъа промысла 18 скважине геолого-технически ГІулъкхаш чакхдахарах цера къа тІа а массера къар тоне мехкалъта кхоачашдеъга мехкага.

Цъьабакъъха, общественни бюро хІанз а балха цъьа юхьг мара ларрхІан цунах, хІаьта дукха а воаъкхаргІа ца дІахо ю де лерзІа гІулъаккаш.

С. ФОТУМЕНОВ.

ДЕ ДЕЗАРАШ ДОВЗАШ ДА

ХІара ІуЬрийна, болх болаллалехьа дукккха хьалха е дельхьйга салолІата хана. Грознески депо цехашна гулау машиностан, слесараш, токарашш, ногельщикаш, кузнецаш, сварщикаш. Цига цар чІоагІа бесам тІабохийтаъ ешКПСС ЦК декрьскги Пленумеи СССР-а Лакхъехьара Совета сессеи материалаш. Пленума химмаи дегІайболлаларга оттаяь программа дог ъаьа хинна тІайийад депо машинныакъхаюша. Йоккха хими дегІайболлара хьинаре къхьегамаш я депо коллектив.

КІеарга чуъоалам бола Н. С. Хрущева показала СССР-а Лакхъехьара Совета сессе материаларга. Цъьо шо сеаріа ха я Дарсинсон Іисаева Махьмада токаралла болх бу. Цу юкъа дукха хьона болдой Іомабьаб цо. Къахьегама доккхий толамаш дахарах 1960 шера коммунистически къахьега-ма ударника сийлен цІи енай цунна. ХІанз болх беш ва из коммунистически къахьегама сийлен цІи делаеча Центральни ремонтно-механически заводе.

Сурта тІа: (ъьтехьара-ъьрдеъха) Дарсинов Махьмади къона токарь Чичук Владимирн.

Н. Кобишашне сурет.

КОТАЛОНИЙ ШУ

1963 шу, семилетка ихеларІа шу, чакхдоаллан къабенача наькъа критически лоарІаш ба я коммунистически къахьегама коллектива — Грозненски нефтемаслозавода № 40 йолча установка ихоанарча денга тъажа а лор доагІа.

Установкана атта доаъаш ІІаалаллеларгІа ер шу. 1963 шера къахьара денонка установка коллектив Іоаъ-не духхьалъара къоастайр-грозненски мехкалътаъех атта лалаш йолча промышленны парафин аккхара проблема. Задане бергера бехкхаяьа ІоаъІаьнга кхета а бе, низашш оппи оарІагІа а дъаха установка болхлоша из заданн тертаъар дика ихоанаш а йир, атта лалаш йолча парафина — химически промышленносто ГІоаІга эпаш йолча бедала эпаш тоннаш а яъар.

Установка йоъте йІаргагурбІолчу мотгиге аишлар оттавьй, цу тІа дъаь йоазув да: «Юача хъоналлин 750 грамнана мептеа йоца 1 килограмм парафин. Юъа установка коллектино промышленносто муъъаъарин царна мептеал парафин яхитйарн — из да хъоналла мептта уъа синтетически хІамаш хьалъа-ъаьнга хьалгІинга болъа начальникаш-тех установка коллективно. Аьлча ихоанаъба. Цхьа беча бІаьа овсалне пун проектна балха овсарлеаъ-нал 70 процент лаккхаІъ хилар.

Цунах локкха дакъа доалл ерригача болъхначаша, цъьабакъъха, цъьапайолча аппараташ а ерригача установка а балха овсалле лаккхара гІулъакха къастта а дукха хІама дика-та башпа-лакъача пашкомпанешташ, царна юкъе воккхачІа волча операторна Низовский Николаш, Богданов Анатолеа, Болебпов Александра, Наумов Анатолеа, воккхачІа волча операторна Косолапов Владимира, дукхахъа кхчнар.

Масала, вахчун - фильтрай денп сихагІа кхеститала А. Гильгибаева ешнача предложение йиш хилийтар цу аппарата балха овсаш шозза тІехьа-низдо аьнна лаьхьаІъе. Цунах теплооб-менникера теплоноситель хъежара. В. Когсолапова ешнача предложене йиш хилийтар насосно-цеяовах пайдаэ-ни цу ъа наха шоашта кхетамаш шйгу цъьабакъъха болх бе-ган ешо -затгилга шендаъ ДІаланкъа а хІн йоала ер-ригача болъхначаша, цъьабакъъха, цъьапайолча аппараташ а ерригача установка а балха овсалле лаккхара гІулъакха къастта а дукха хІама дика-та башпа-лакъача пашкомпанешташ, царна юкъе воккхачІа волча операторна Низовский Николаш, Богданов Анатолеа, Болебпов Александра, Наумов Анатолеа, воккхачІа волча операторна Косолапов Владимира, дукхахъа кхчнар.

Масала, вахчун - фильтрай денп сихагІа кхеститала А. Гильгибаева ешнача предложене йиш хилийтар цу аппарата балха овсаш шозза тІехьа-низдо аьнна лаьхьаІъе. Цунах теплооб-менникера теплоноситель хъежара. В. Когсолапова ешнача предложене йиш хилийтар насосно-цеяовах пайдаэ-ни цу ъа наха шоашта кхетамаш шйгу цъьабакъъха болх бе-ган ешо -затгилга шендаъ ДІаланкъа а хІн йоала

Ер шу долладелча денз шин скважинана бурув теха яьнпай тха бригада — цхьан скважинаца Карабулакен шоллагІчоа Заманкулен. Цу шинна а скважинаца ишт лоа кІедж етта мехкалъта дахинад.

ХІанз Карабулакерча № 121 йолча цхьаъхоа скважинана бурув теха довла доаъх тхо. Цигара ГІулакхаш во делаш, плонах лийрхІачуъ дуккха а сихагІа деа бурув дегтара балхаш. Уж бригадир Сайпа Ьаргадайбанаш ІаІъа химмаи бесаш, беррига шоай янз, хьинар, кхетам тІабахийта къъьег бурув дегтараша Коломыцев Николаш. Трусов Михаила, Беспалов Никлая, Терентьев Алексея, бурув дегтарий помощникаша — Шишков Николай, Павлов Василе, Меркулов Владимира, Занько Ивана.

ХьаъІадоаглача 1964-ча шера шоаш бергболча балха уйла еш ба ХІанз бригада членаш. Бурув дегтана Николай Коломыцева семен масала а 135—137 процент воккхачІо буруз Іонучайитарен хьалгІадахарен операешн. хІаьта Алексей Терентьева смено — 130 а кхы дукхагІа а процент.

1964-ча шера тха бригада коллективо шийна хьалхашка оттадуъ керттера декхар да станоко бетта детта бурув 1000 метрга ДІакхоа чуделеттг шера 6000 метрал кІезигагІа доаъаш бурув дегтара.

Н. А. АФАНАСЕНКО,
«Сужженефта» Карабулакски бурув дегтача контора мастер.

Ты лимка кхое а: установка балха юкъейъйнаъ маьхарх предложенеш кхы а дукха я.

Бокхха пайда бабар болхлой творчески хьанарах.

Механизацина установкаша юкъе атъача Ерригсозьин социалистическа яхье дакъа доаъаш хиннача № 40 йолча установка коллективо болх лаьа балха хилар белгалдаьккхар ВЦСПС жюре.

Нефтемаслозавода установкаша юкъе латтача яхье бІаргчача шера дукхахъа а котбейнай установкаш-цунна тІейнай карара кара тела цІе-байраъх а ахчан премеш а.

Коллективо доп деннадар шера план 28 ноябре кхоачашне а продукци яккхарга ІаІабода мах лохбара чотах 360 эзар сом ахча кходе а ъьавив.

Парафин яккхара шера план 26 ноябре кхоачашйг, вешта ъьавь, декхарах даьрхІачуъ 2 дн хьалхагІа.

КПСС ЦК декабрьски Пленум хьалъа ди ГІаккхочан коллективо проду-кции яккхарга ІаІабода мах лохбара чотах ходдь хинна ахча 375 эзар сом дар.

Цу хьабебъ бутт болабеннача юхъье установка болхлоша доккхал а деп шакъа ваьккхар КПСС ЦК Пленума балхаца дакъа лоца вода шоай ноь. Цунах толамех а опытах а дуъй ъьавь. ХІанз бІаьн тоннаш ма хет шоаш ду новкъосташ бахьан долаш бераш дешарах дика кайбазвин хинар — ерригача классерга эпаш-ной эмалаш ІаІабоаъ. Чакхдаь-рах дика хъет. Шефски болх дика-барах къастта чІоагІа хъежаъ боаІгІа воккхачІа волц операторо Набоков Николай, операторий помощникаш Акиев Шахъанарин, Пащенко Владимир.

Хоза хет производстве дегІайаларга цхьана мах духовно дегІуъаш да. Цу 1965 шера ъьавь тоннаш парафин яккха езаш я завод, из да керда производственни мощносташ, керда технологически процессаш ка-ланиза ерригача хилар. Хьаьа, 1965 шу хьаІъаотъача хана а, болх бе йолалийта хийтъеш я лаьттата депа-рафинаш ею бо. № 39-б установка. Из-м йолаш ю болх бе йолайолийтара а, керттерча дакъе, нахах а цар квалификаце бойрчаъ а тийша хургда. Цудухъа из процесс ъьавь ладаза лайра тха установкеча хет соагІа волча опытни болъ-лочна. Цъьабарий алаш иЬзиг-лучка лохлала а тарду. ХІаьта а по хьалъа-ъаьнга ъьавь, цхьаъхоа ю лучкагІа эшпача хилар—ишта я лар лелиз. Парех ва воккхачІа волц опе-ратор Мертишев Владимп. операторга помощник Шаламов Виктор, кхюбола новкъостий.

Доккхий хІамаш да № 40 йолча установка коллективна 1963 шера кІе-гарІаьлларгІа. Цхьаъхоа ю, керда ту-ристски техникум, институт а, массера бетта парафин ъьавь ю. Из-м ІаІабоаъ а № 40 йола установка, хІаьта из де атта а дан. Цу ГІулаккхе эп керда хІама, керда хьисапаш, керда хьалхагІа ъьавь.

Цъьабакъъха, хьалнех кхеравуш бараш тхо долча бан, хІаьта аьча тхо Іомаденад уж эшеа.

Установка коллективо массара а ГІаденза кхоачашдеъга пачхьалъ-хкеи моллагІа а заданеи, хьаьта тешшаме ала йиш йолаш да установка коллективо хІанзан а дІабоаъ а ъьавь-ъаьнга хьалгІагІа цера къахьегаме кхы а доккхачІа толамаш дахарйгилар.

В. ВАРНАВСКИЙ,
№ 40 йолча установка воккхачІа йола инженер.

Семилетка йолаеллеа дика кхоза-ъа совъъьнай Новомосковски химически комбината производственни мощносташ. Предприяти ДІаъо а хьалъаэт пеан.

Сурта тІа: керда цехаш хьалъе-ча метте сменах цаІ-на норма кхоачашъю монтажникаша комсомольцаша В. А. Шишковеи (сурта тІа ъьрдеъхарга) Н. И. Константиновеи.

П. Маслова сурет,
ТАСС фотокроничка.

Тайпан цІераш ца йоаъаш...

«ІІхьаъкхха бахьан дац «хІанз яхуьш бола кагиркой кды тайпа ба» яхача деша доккха са дахара», — йоахар Л. Ф. Ильичева КПСС ЦК яюньски Пленуме яьча доклада тІа. Вай кагирхой массара а эпаш. хІанз а ба коммунизма сийлахь-йохкача идеалашта мутІахьа. Цхьабакъла, цкъаза вахара хьаьстара кхуье вай общества морала духъал-буьлаш, нравственни сахчат хинна бола кагий кхе а.

«Цу тайпана наь хІинз а цкъаза кийсту. Шийх доккхал ду кеп ваттазр, цІаккха а сагах ца тешаш бІаърахьежар, гонахьарга гоама долаш бат увзар. Цхьана а хІаманца цеп боокхаургбоаш бан уж. — парца долла хІама хов, па хозаш хІама дац. Шоана ГІулахх дерг лоарХІ пар цуца къемъаь деп хІинз а, хала бора ййдеп багара арахъехьаш дешаш а доаган:

— Керда хьалъаь чуъеча цІеной кварталаш? ЦІеноп да вайшараа дараш а? КІопилгаш я-кх.

— Дерригача дунен тІа йоккхачІа йола шахтерий рекорд? Фунмгіа а ІІаъдеп йиш йолаш ца. Со хиннаъаш дига... Мела тІоаишкара мехкдъаттъа теха керда кІедж? Дош доаъар? Цунах сона алапи ІІахкетаргдан.

— Спутник? Космически кема? Ракеташ? Аз фу ду цирех? Америкера яр я хьона яхламале. Цига-м балхе боацанар а пособи ийду йоах.»

Царна па хозаш хІама дан. Цхьабакъла, царга лаьрхІе хатта хьа-жал шо!

— Хьо хиннаний Америке?

Ямат хилар. Хьъоара ийзаала тайпа бат увз. Цергаіпа юккъе тІоІа-да доагІа жоп:

— Хезад сона. Из-м массенаса ховш да.»

Цу тайпарчу наха Америкех хоьт мел дола хІама «кока-кола» рекламаш, автомобилаша. Бродненна ихоачам хулаш да. Цунна хезай сона Іаоьнг санна тайпа Америкех сона. Іаоьнг санна матаъ воаш из дог дохадеп йола «тзиста» какофони бІахьеача. уйла йора цо целлофона юкъе йоаалача Іузжача резинка, эпй довлахъара автомобиля, балха воаппанеча а найдача пособе.

Бакъда, ужжамаргаш а яийслуъ.

—Фу нах ба уж? Цар цІераш тайпан цІераш яха а цІеп ядресаш дувза а йиш а. ЦъьабакъІа, вай дергаш из, гештергІа вай цар сиюшта. Шийл деналга диллача зоаза ба уж, гунчаъа ъьабухьотта ба-лол. Хьаьа аьча царна ъоаъ «идеологи» кхчнар озазарга йоагІаш болгга, чІоагІа йоаалгга, моллагІча тайпара теха а цкъаза, «ІІхьаъ-ча балхе боацанар а, пособи ийду йоах.»

Царна па хозаш хІама дан. Цхьабакъла, царга лаьрхІе хатта хьажал шо!

— Хьо хиннаний Америке?

Ямат хилар. Хьъоара ийзаала тайпа бат увз. Цергаіпа юккъе тІоІа-да доагІа жоп:

— Хезад сона. Из-м массенаса ховш да.»

Цу тайпарчу наха Америкех хоьт мел дола хІама «кока-кола» рекламаш, автомобилаша. Бродненна ихоачам хулаш да. Цунна хезай сона Іаоьнг санна тайпа Америкех сона. Іаоьнг санна матаъ воаш из дог дохадеп йола «тзиста» какофони бІахьеача. уйла йора цо целлофона юкъе йоаалача Іузжача резинка, эпй довлахъара автомобиля, балха воаппанеча а найдача пособе.

Бакъда, ужжамаргаш а яийслуъ.

—Фу нах ба уж? Цар цІераш тайпан цІераш яха а цІеп ядресаш дувза а йиш а. ЦъьабакъІа, вай дергаш из, гештергІа вай цар сиюшта. Шийл деналга диллача зоаза ба уж, гунчаъа ъьабухьотта ба-лол. Хьаьа аьча царна ъоаъ «идеологи» кхчнар озазарга йоагІаш болгга, чІоагІа йоаалгга, моллагІча тайпара теха а цкъаза, «ІІхьаъ-ча балхе боацанар а пособи ийду йоах.»

Белгтгала шина да из — «вай мелаІ» я дерригга толхадаьр. Вай кхоачамбоанарш даьлан йолаш, цІейни кхетама балха терко вай лаьІъ-ІаІъкъуьш моттигашка вайна хийра йола уйлаш йоаржажара ъьттуе бола ъьалаш уътт. Цу хъьъхъеха къастта-та чІоагІа фийла йолаш хила а

ФУ ХЕТАШ ВА НОВ. МЛАТКОВСКИЙ?

95 шар гектар йогIа мIай хIкача бурунчи арекашка 20 шар устагIа ба Грозненски производственни колхозно-совхозни управленне боахамIй. Дожка уа т Iай я эхий я жа жа пиrа дола. ДарегIа дулхи тхи лакIаша йола таиз я бурунни аре. Масала, «1-ча Мая» цIерахка колхозо цхьаь шера 560 цIенкъахчу цIехьаrIа 427 шар сома пайда яIцабу эрий ухкача мотт!ашка жа ледарах.

«Садовни латтар тхо «Новый быт» хIкача колхоза жа латтача хIоанашь. Худабердиев Беку ва ухкача вожкvarIа вола жа Iу, 13 шу да по колхоза жа доажалу. Ший бохь дика бовзаш а йокхха олам а. Ас ба!тош Беку. Кхойтта шера наггахь мара йист хила сар а вовшаш бурунни арекашка лийна Беку дукха пера тIа пера вац. Нагахь мара йист хилахь ас сайн цIийга хаттараш леш а. Бакъда, цIаьхха хувцаьлар Беку. Грозненски паркомко залаин а енна, Iуй назарга а пар хьалхIа а хьажа тхо дакъалаьхьа хиъна.

— Дукха уйла яьI аз, — йоаз Беку тхоьI бохьано сихха легIаьхьаргдола маьккаш дагалуьшаш. Жа ледарах!а йIалла ше ца хилийта а шерра-шера биза пайда чуккхаьа а йIиш яр, нагахь саина тIулакх бохьошца в!ашт!ехьалькхаьна. Дукха а дика тIулакхаш цу колхоза кулгалхой «6!ара» дIа ца кхочуш. Дукхаъ хана дика болх а бан йокхха еъыт болаш на тха председатель воьдах нов. Млатковский, бакъда жена эпшаш дола хьалаш в!ашт!ехьлахара йоагIача тайпара йоахо яц цо, Шера-шера чIоагIа Iадьк жена ахкан хана кIала латта кхоалашш цар мел мола хийи ца хиларах, Кхойтта шу да жена меладеш дола хий кIоарвача гIуьвашкара оаха кулгашна хьаллохха, бIарчача Iула хий молашш кхочдиъ сахьат ха йоь тха хIара денна. Жена хий меллар атта механизаци юлгрIойлаш гIулакх да, бакъда вов, Млатковский цунна сагота ваш.

Дика а дукха а пайда луш гIулакх да Iана хана жа дахкилоь, Бакъда цу гIулакхара а бIарг дIаьвоьрзаш колхоза жулгалой, Искусственни осеменени ешйола пункт яц, ремонт яьIц жа чудоахкадеча желашта, жена тоьал доакъар Iалашдьаьш, 40 килограмм мара кхачаш хIара устагIана Iалашдьаьча доакъарах, тха Iула 7—8 дийнаьъа тоьаргдан из доакъар. 1600 устагIа хургбаш тха колхозе во кхабяра воча хьаданка леладарн баьъьен дрлаш тегIана тIеIаделна. Нагахьа санна хIинзунга тIехьаrIа доакъар тIа иа озе уж жа Iангара па довлар кхерам ба, Доккха зе дарда цунах боахамa.

Уйла яьI аз цхьаьъна цъьан хIамаи а, — душ Худабердиев Беку, — Къаьхьега а база а эпшаш дола хьалаш ца хилар баьъан долаш дуьхьа ца хиъна денз ухказа боьи бин хIинжа жа Iуй хьалаш колхозашка дIаьхьан латт. ХIинз дукха ха йоаццаш колхозера кIучкъаь дIаваха 1959 шера жа леладаь вола Мустафаев Анеди а. Покха ошI йолаш а жа- жа дика тIулакх деш а жа Iу вар из. Дуьхьаза а а вийнав из газето а радио ту тIолла а. Болх бара кIезиг-гIу- ха а хьалаш ца хилар баьъан долаш дIаваьхар из, Цун тIехьъа а болх а бита дIаваьхар ишт!а кIоарча хьа- жа жа леладаь вола Ахмахарбетов Сайдьхьма, Дiаваха колхозера кхы нийс саг а.

Жа Iуй дIаухьлга фу баьъан долаш да дика хов тха председатель нов, Млатковскена. Бакъда уж дIаухьргбаш, цар къьъьега безам боагIаргбола тIулакхаш в!ашт!ехьдаха цIакхха а хьежаваш из.

Оьалагара денз ъувца деза уьказа дерригга хьалаш, Лохига, къе, ремонт эшаш, дукхагIа дарца керда хьоалаш десано да жа Iуй, тIехьа денз, Iай доагаде дъъча дац тхога, лампашка детта фитагеп хилаш. Беза мах а телаш ийо оъха колхозхарга продовольственни продукташ бовза дъаъраш, масала, дуллах 1 сом 20 копеги доаккх тхогара, «1 Мая» цIерахча колхоае хъо эпшаш мара ца йоаккхача. Гъьарга мотт!ара бохь беш тхо хиларах доагIаш дола 25 процент сага-денош кадап тхоьа.,, Ишта дерригга бакъдар хьалийар тхона жа Iуно Худабердиев Беку.

Оаха тахъача жа Iуно Беку дийпар бакъъалар, Геттара хала хьалаш долаш боаккар «Новый быт» яхача колхозера жа Iуй. Кlезига да а дар жена Iалашдь доакъар, жа чудоякха желаш цIийла а яр, Готта бахар жа Iуй дезал,

Кхы а вогIа яьмр Iана кийчо Батукаев Шаъвани керттера жа Iу вечча бригаде. Тола чу бах жа Iуй деIалаш, Iай дIоаьъа кхабара Iалашдьа яьла цхьа аргIа да уьказа, цу яьлах хIара устагIана 11 килограмм мара кхачаш, фу мотт!аш ва доакъар лекъад. Лекъача хьайбаех ахаш хIаьта а детташ хила йийн йолаш дар уж лергIта кхьаьда даларе, цIерша тайпара гIулакх доагIаш доакъар тIаьъа уйла цо яьлох тарр даш хъагIуш дола сурт. Бакъда, уйла я есар цо, хозз, наха санна ма ду. декларайIаш ва лаххе белгалдаьъа кхоачамбоашараш сихха дIадахь. Болх бе йийн хургIолаш жа Iуй хьалаш тоаде.

И. ГОЛУБЕНКО,
Грозненски производственни колхозно-совхозни управленне инспектор-парторганизатор.

ДОШ КХОАЧАШДЕРГДА

Шерра-шера шекъара свекла дика хъуьъьаю Шаьъа производственни управленне «Шалинский» совхозера комсомольца нов, Амираннова кулгалдеча звеноес. Геттара дика къьъьайтар звено членаша ух шера а. 42 гектара хIараи тIара 470 центнер свекла яьккхар пар. Гектара тIара лоархIаш тха управленне затIара деттача свекла яьккхараш уж ба.

ХьатIадоагIача шера 50 гектара тIа шекара свекла хьалъъех лаьрхIа я звено. Цу лаьттах хIара гектара тIара 500 центнер шекара свекла яьккха дош денна; звено членаша.

Шоашт денна дош сиъ звено кхоачамдара ХIинзае а денз кийчо ден ба звено членаш. Дерригача лаьтта кIоарга дика оахам даьд. Свекла дIаелеъьа хIара гектара тIа кхоккха центнер а кIлаш дерригача лаьтта суперфосфат йилла лаьрхIад звено членаша.

Хlинз чувийна кхаъпка кхо дуллаш йола звено коллектив. Цуьа совнеIга хьалха латта опыт IомIаева школе деташ ба свекла лелеварш, агротехника а Iомаю. Цо йиш хулийтаръьа кхъьегаш бевзаш йолча коллективаца хьатIадоагIача шера кхы а дикагIа толам баккха. Даьъенна кхы а дикагIа совгIат дала.

Д. АРЦУЕВ.

ХАННАХЪА ЙИСТЕДАРГДА

Уьк деношка хьайийла партийни собрани хилар Грозненски производственни управленера «Ермоловский» оалхазараш леладеча совхозе. Ставропольски краераца Георгиевски производственни управленне къьъьегамхоша юрта боахама техникана ханнаьъа ремонт яь яккхара дока кхайкарал хьал а лоацаш, трактораша, къьйолча юрта боахама техни-

кана ханал хьалха ремонт яь яккхара декхар тIайийаар цу собране ермоловацаша.

Планах 4 культиватор мара кийче ца ецача 24 культиватора, 5 сеялкана, 7 трактора боьъонца ремонт яьI хIанзле совхоза механизатораша. Декабрь бутт чакхболалург кхы 16 «болата говраз» а ремонт яь дарда тхо, — йоаь хIанз дерригача балхаш поточно-цIлови методаи деча цу коллектива болхлоша.

ТIаийна декхараш кхоачашдара хьалха латташ хьайоаьIа нов. Алдамов керте латта моторашта ремонт ечча цIла коллектив. ХIаьта цун дукх тIехьъьежаш яц нов. Исакова кхьалеъьу трактор тIехьатрегача инженера оатхалаата ремонт еш йола коллектив а.

Цу коллективой хIара члено 130—140 процент кхоачашъьо нормаш. Белгалаьнна дика кхьалеъьаш ва ашкахьар Мусаев Мовла. Сменах йола задани 140—150 процент кхоачашъьо цо. Хьинаре къьъьегаш ва токарь Лебухов Федор, слесарь Ахмадов Ваха, кхы дукхабараш.

М. БОТОВ.

ШЕФИЙ НОВКЪОСТАЛ

ХIанз вай мехка тIеIаьдуса боахамаш хургдоацаш цIоаrIа къовсам лоаттабека хана бокхача лоархIаме да промышленни предприятеша юрташта ду шефски новкъостал.

ТIехьадусача боахамашца лоархIаш а тха колхоз, бакъда партийни организаци, колхоза правлени шоай махулла къьхьегаш-м я уьк гаргIарча хана колхоз тIехьадусача боахамех на хилийтара. Цу тIулакха тхона докхха новкъостал ду ЦРМЗ-ера тха шефаша. Тха колхоза экономика мишта дерIаух хар хъаштолаш ба ауж, каст-каста боагIа тха колхозе, ду шоай де йиш йола новкъостал.

Ишта, ух шера октябрь бетта бъьккар тха колхозе заводе директор нов. Сардалашвили партбюро секретарь нов. Никитин. Цар дера тхона дика а хоза кийдаь а сийдеи доска, гойтара ахтаце 2 шит. Уж хилар колхоза фермашкен бригадашкен. Шоаш цIабобхаш доош дезар тхона тIеIаьдуса оатхалаш хьае, еха латта машина тоае. Иззал новкъостал мах боаш дар дерда аьча тхона бакъъеташ.

Ишта а йиъьар оаха шоабош болча ремонт яйта пилорама. Тхона хиттача тайпара хинналаш, кхоалаIга дийнахь тоаь яьлар пилорама. Цу гIулакхо тхона йиш хилийтар хьайбай фермаш ханнаъьа тоаь яьх. Хlанз, Iа «Боатlденна» чул тIехьаrIа тхона эпшаш хьалар фермашка доакъар дIатIекхаъьа трактораша лелаю доьхьонца тхона дагадолаеъьа шефаша хоам бар тхога, соалоъьа яьй, цIахьо яьлна. Минута ардал царна гIаркал.

Техникана ремонт я долалеъьа эпшаш хIинз дукха оатхаэна. ТIакъа а дагабеъьар тхона шефаш. Хьаййта образецаш чертежаша хьаертьа шоала езза оатхалаш, аьлар цар.

Ишта докхха новкъостал ду тхона ЦРМЗ-ера шефашца, баркал хилла дарца парна.

М. ТАТИЕВ,
Суженски производственни управленера «Ленина никъ» яхача колхоза партбюро секретарь.

Черсий-Балкъарой АССР, Ленина цIерахча Аргудански коопдерацин артеле вIашт!ьелла, цIьаьпшера йола колхозни председателлан кIийбу школа йистеяькхха бьаьнарашца арахецаш мотт!ар хилар. Школа директор ва цу цIехзача колхоза председатель Социалистически Къьхьегама Турпал К. К. Тарчоков.

Дешаш хиннарна шоашт школе яьккхача хана боахама кулгалдар - лардаш Iомайр, производство вIашт!ойллача шоашт дакъа лаьцар, практически говзалаш Iомайр опыт болаш болча механизаторашкара, бригадирашкара, фермай заведующешкара. Трактор а къьйола юртбоахама машинаш а лекха Iомаевлар цIарвар. Школа йистеяькхха бьаьнарашца школа йистеяькхха дола аттестаташа цхьана шерра профила механизаторай удостоверенеш а делар.

Квалификаци йолаш болча колхозийн совхозийн кулгалой кереда отряд тIакхайтар Черсий-Балкъарой республикана.

Сурта тIа: Аргудански школа йистеяькхха баьнарай группа. Аьрдехара аьттехьа: Бадраков Владимир, Боттаев Мухьмад, Баттаев Мухьмад, Кордаков Мингал, Масаев Аскербн, Батыров Хьажьхьосам.

М. Суданова сурт.
ТАСС фотохроника.

БЕРРИГА НИЗ—ПАЧЧАХЬАЛКХЕННА ШУРА ДIАЯЛАРА ПЛАН ХКОАЧАШЪЯРА!

Хьалаш цхьатарра дале а...

Iурре а кхъьарг тхо «Назрановский» совхоза Альти-Юртарча шурий-товарни ферме. Доахан дийтта а пархьара хьаяькхха шура дIаиэкьийта а, хьайбаш лаата моттиган цIенъяь, кIалхьарлар дIаь а баьъьеш хабар лоархIаш. Вlарг тIаотташ цIена а лостам болаш з я помещеней. Хьайбашта хьалхашка доакъар, тух, мел улй. Дика леладарга хьежжа тоаденна да уж.

Денна 1130—1140 килограмм шура дожкх ферме. Дика хьокхам бе из. Из хьокхам лох да беш, низи хьинари ца кхоаеш къовсам лоаттабу доирхад барт болча коллективо.

— Фуд шура яккхара доархIамегIа дар? — хьаттача шоай коллектива опытах а балхах а лаьца дийпар тхона шурий-товарни ферма заведующе Костоев Хаматхана:

Тха доирхай коллективо шерра - шера дукха шура яхара баьъьан парна хоаши кхычарна йоьаши йоаца, дIаьоьца йиш йоаца, хъайленаш хилар дац. Шура дукха яккхара керттера баьъьан да коллектив ва болх лерттIа ваттIекхьбаза болх, хIара болхло ший декхар доъъаш, денна де дезар фуд хоаш хилар, хъайбаш кхабара рацион ийса лелаяр.

Ишта кхъьегаш ба Альти-Юртарча ферма болхлой. Низи хьинари ца кхоаеш, дисциплина лакха лоаттааш ва хIара болхло. Цудухьа тIаьъьеш-дьъннад шурий-товарни ферма коллективе тIа 1963-ча планал соваIга 1041 центнер шура паччахьалхенга йоха.

Цхьабакъда, ишта латтач «Назрановский» совхоза кхыча шурий-товарни фермай боьхамамIга.

II сахьат доаллаш кхъьарг тхо Экажжюнгий - Юртарча шурий - товарни ферме. Доярканаш скотникаши кхо дIадоаккхаш а кIалхьарлар деш а боахкар.

— Альти-Юртарча шурий-товарни ферме Iурре цIенъять яьнаяр хъайбаш чулатта поменешеш, шо тIехьа хIана дисал?

— Электрически сердал яр ферме, баьдета божа тIетталаш доярканаша, цу тIулакхо тIеъьадуут кхмдола балхаш а, — бехказзувьа ферма заведующа Хамлоев Мухарбик.

Геттара кIезига шура йоаккх ферме. 118 фуражин Iаттах хIана бетташ 47 етт мара баьъьен доахан лекъад. Лекъача хьайбаех ахаш хIаьта а детташ хила йийн йолаш дар уж лергIта кхьаьда даларе, цIерша тайпара гIулакх доагIаш доакъар тIаьъа уйла цо яьлох тарр даш хъагIуш дола сурт. Бакъда, уйла я есар цо, хозз, наха санна ма ду. декларайIаш ва лаххе белгалдаьъа кхоачамбоашараш сихха дIадахь. Болх бе йийн хургIолаш жа Iуй хьалаш тоаде.

И. ГОЛУБЕНКО,
Грозненски производственни колхозно-совхозни управленне инспектор-парторганизатор.

ДОШ КХОАЧАШДЕРГДА

Шерра-шера шекъара свекла дика хъуьъьаю Шаьъа производственни управленне «Шалинский» совхозера комсомольца нов, Амираннова кулгалдеча звеноес. Геттара дика къьъьайтар звено членаша ух шера а. 42 гектара хIараи тIара 470 центнер свекла яьккхараш пар. Гектара тIара лоархIаш тха управленне затIара деттача свекла яьккхараш уж ба.

ХьатIадоагIача шера 50 гектара тIа шекара свекла хьалъъех лаьрхIа я звено. Цу лаьттах хIара гектара тIара 500 центнер шекара свекла яьккха дош денна; звено членаша.

Шоашт денна дош сиъ звено кхоачамдара ХIинзае а денз кийчо ден ба звено членаш. Дерригача лаьтта кIоарга дика оахам даьд. Свекла дIаелеъьа хIара гектара тIа кхоккха центнер а кIлаш дерригача лаьтта суперфосфат йилла лаьрхIад звено членаша.

Хlинз чувийна кхаъпка кхо дуллаш йола звено коллектив. Цуьа совнеIга хьалха латта опыт IомIаева школе деташ ба свекла лелеварш, агротехника а Iомаю. Цо йиш хулийтаръьа кхъьегаш бевзаш йолча коллективаца хьатIадоагIача шера кхы а дикагIа толам баккха. Даьъенна кхы а дикагIа совгIат дала.

Д. АРЦУЕВ.

ХАННАХЪА ЙИСТЕДАРГДА

Уьк деношка хьайийла партийни собрани хилар Грозненски производственни управленера «Ермоловский» оалхазараш леладеча совхозе. Ставропольски краераца Георгиевски производственни управленне къьъьегамхоша юрта боахама техникана ханнаьъа ремонт яь яккхара дока кхайкарал хьал а лоацаш, трактораша, къьйолча юрта боахама техни-

кана ханал хьалха ремонт яь яккхара декхар тIайийаар цу собране ермоловацаша.

Планах 4 культиватор мара кийче ца ецача 24 культиватора, 5 сеялкана, 7 трактора боьъонца ремонт яьI хIанзле совхоза механизатораша. Декабрь бутт чакхболалург кхы 16 «болата говраз» а ремонт яь дарда тхо, — йоаь хIанз дерригача балхаш поточно-цIлови методаи деча цу коллектива болхлоша.

ТIаийна декхараш кхоачашдара хьалха латташ хьайоаьIа нов. Алдамов керте латта моторашта ремонт ечча цIла коллектив. ХIаьта цун дукх тIехьъьежаш яц нов. Исакова кхьалеъьу трактор тIехьатрегача инженера оатхалаата ремонт еш йола коллектив а.

Цу коллективой хIара члено 130—140 процент кхоачашъьо нормаш. Белгалаьнна дика кхьалеъьаш ва ашкахьар Мусаев Мовла. Сменах йола задани 140—150 процент кхоачашъьо цо. Хьинаре къьъьегаш ва токарь Лебухов Федор, слесарь Ахмадов Ваха, кхы дукхабараш.

М. БОТОВ.

ШЕФИЙ НОВКЪОСТАЛ

ХIанз вай мехка тIеIаьдуса боахамаш хургдоацаш цIоаrIа къовсам лоаттабека хана бокхача лоархIаме да промышленни предприятеша юрташта ду шефски новкъостал.

ТIехьадусача боахамашца лоархIаш а тха колхоз, бакъда партийни организаци, колхоза правлени шоай махулла къьхьегаш-м я уьк гаргIарча хана колхоз тIехьадусача боахамех на хилийтара. Цу тIулакха тхона докхха новкъостал ду ЦРМЗ-ера тха шефаша. Тха колхоза экономика мишта дерIаух хар хъаштолаш ба ауж, каст-каста боагIа тха колхозе, ду шоай де йиш йола новкъостал.

Ишта, ух шера октябрь бетта бъьккар тха колхозе заводе директор нов. Сардалашвили партбюро секретарь нов. Никитин. Цар дера тхона дика а хоза кийдаь а сийдеи доска, гойтара ахтаце 2 шит. Уж хилар колхоза фермашкен бригадашкен. Шоашт цIабобхаш доош дезар тхона тIеIаьдуса оатхалаш хьае, еха латта машина тоае. Иззал новкъостал мах боаш дар дерда аьча тхона бакъъеташ.

Ишта а йиъьар оаха шоабош болча ремонт яйта пилорама. Тхона хиттача тайпара хиннаьлаш, кхоалаIга дийнахь тоаь яьлар пилорама. Цар йиш хилийтар хьайбай фермаш ханнаъьа тоаь яьх. Хlанз, Iа «Боатlденна» чул тIехьаrIа тхона эпшаш хьалар фермашка доакъар дIатIекхаъьа трактораша лелаю доьхьонца тхона дагадолаеъьа шефаша хоам бар тхога, соалоъьа яьй, цIахьо яьлна. Минута ардал царна гIаркал.

Техникана ремонт я долалеъьа эпшаш хIинз дукха оатхаэна. ТIакъа а дагабеъьар тхона шефаш. Хьаййта образецаш чертежаша хьаертьа шоала езза оатхалаш, аьлар цар.

Ишта докхха новкъостал ду тхона ЦРМЗ-ера шефашца, баркал хилла дарца парна.

М. ТАТИЕВ,
Суженски производственни управленера «Ленина никъ» яхача колхоза партбюро секретарь.

Черсий-Балкъарой АССР, Ленина цIерахча Аргудански коопдерацин артеле вIашт!ьелла, цIьаьпшера йола колхозни председателлан кIийбу школа йистеяькхха баьнарашца арахецаш мотт!ар хилар. Школа директор ва цу цIехзача колхоза председатель Социалистически Къьхьегама Турпал К. К. Тарчоков.

Дешаш хиннарна шоашт школе яьккхача хана боахама кулгалдар - лардаш Iомайр, производство вIашт!ойллача шоашт дакъа лаьцар, практически говзалаш Iомайр опыт болаш болча механизаторашкара, бригадирашкара, фермай заведующешкара. Трактор а къьйола юртбоахама машинаш а лекха Iомаевлар цIарвар. Школа йистеяькхха баьнарашца школа йистеяькхха дола аттестаташа цхьана шерра профила механизаторай удостоверенеш а делар.

Квалификаци йолаш болча колхозийн совхозийн кулгалой кереда отряд тIакхайтар Черсий-Балкъарой республикана.

Сурта тIа: Аргудански школа йистеяькхха баьнарай группа. Аьрдехара аьттехьа: Бадраков Владимир, Боттаев Мухьмад, Баттаев Мухьмад, Кордаков Мингал, Масаев Аскербн, Батыров Хьажьхьосам.

М. Суданова сурт.
ТАСС фотохроника.

БЕРРИГА НИЗ—ПАЧЧАХЬАЛКХЕННА ШУРА ДIАЯЛАРА ПЛАН ХКОАЧАШЪЯРА!

Хьалаш цхьатарра дале а...

Iурре а кхъьарг тхо «Назрановский» совхоза Альти-Юртарча шурий-товарни ферме. Доахан дийтта а пархьара хьаяькхха шура дIаиэкьийта а, хьайбаш лаата моттиган цIенъяь, кIалхьарлар дIаь а баьъьеш хабар лоархIаш. Вlарг тIаотташ цIена а лостам болаш з я помещеней. Хьайбашта хьалхашка доакъар, тух, мел улй. Дика леладарга хьежжа тоаденна да уж.

Денна 1130—1140 килограмм шура дожкх ферме. Дика хьокхам бе из. Из хьокхам лох да беш, низи хьинари ца кхоаеш къовсам лоаттабу доирхад барт болча коллективо.

— Фуд шура яккхара доархIамегIа дар? — хьаттача шоай коллектива опытах а балхах а лаьца дийпар тхона шурий-товарни ферма заведующе Костоев Хаматхана:

Тха доирхай коллективо шерра - шера дукха шура яхара баьъьан парна хоаши кхычарна йоьаши йоаца, дIаьоьца йиш йоаца, хъайленаш хилар дац. Шура дукха яккхара керттера баьъьан да коллектив ва болх лерттIа ваттIекхьбаза болх, хIара болхло ший декхар доъъаш, денна де дезар фуд хоаш хилар, хъайбаш кхабара рацион ийса лелаяр.

Ишта кхъьегаш ба Альти-Юртарча ферма болхлой. Низи хьинари ца кхоаеш, дисциплина лакха лоаттааш ва хIара болхло. Цудухьа тIаьъьеш-дьъннад шурий-товарни ферма коллективе тIа 1963-ча планал соваIга 1041 центнер шура паччахьалхенга йоха.

Цхьабакъда, ишта латтач «Назрановский» совхоза кхыча шурий-товарни фермай боьхамамIга.

II сахьат доаллаш кхъьарг тхо Экажжюнгий - Юртарча шурий - товарни ферме. Доярканаш скотникаши кхо дIадоаккхаш а кIалхьарлар деш а боахкар.

— Альти-Юртарча шурий-товарни ферме Iурре цIенъять яьнаяр хъайбаш чулатта поменешеш, шо тIехьа хIана дисал?

— Электрически сердал яр ферме, баьдета божа тIетталаш доярканаша, цу тIулакхо тIеъьадуут кхмдола балхаш а, — бехказзувьа ферма заведующа Хамлоев Мухарбик.

Геттара кIезига шура йоаккх ферме. 118 фуражин Iаттах хIана бетташ 47 етт мара баьъьен доахан лекъад. Лекъача хьайбаех ахаш хIаьта а детташ хила йийн йолаш дар уж лергIта кхьаьда даларе, цIерша тайпара гIулакх доагIаш доакъар тIаьъа уйла цо яьлох тарр даш хъагIуш дола сурт. Бакъда, уйла я есар цо, хозз, наха санна ма ду. декларайIаш ва лаххе белгалдаьъа кхоачамбоашараш сихха дIадахь. Болх бе йийн хургIолаш жа Iуй хьалаш тоаде.

И. ГОЛУБЕНКО,
Грозненски производственни колхозно-совхозни управленне инспектор-парторганизатор.

ДОШ КХОАЧАШДЕРГДА

Шерра-шера шекъара свекла дика хъуьъьаю Шаьъа производственни управленне «Шалинский» совхозера комсомольца нов, Амираннова кулгалдеча звеноес. Геттара дика къьъьайтар звено членаша ух шера а. 42 гектара хIараи тIара 470 центнер свекла яьккхараш пар. Гектара тIара лоархIаш тха управленне затIара деттача свекла яьккхараш уж ба.

ХьатIадоагIача шера 50 гектара тIа шекара свекла хьалъъех лаьрхIа я звено. Цу лаьттах хIара гектара тIара 500 центнер шекара свекла яьккха дош денна; звено членаша.

Шоашт денна дош сиъ звено кхоачамдара ХIинзае а денз кийчо ден ба звено членаш. Дерригача лаьтта кIоарга дика оахам даьд. Свекла дIаелеъьа хIара гектара тIа кхоккха центнер а кIлаш дерригача лаьтта суперфосфат йилла лаьрхIад звено членаша.

Хlинз чувийна кхаъпка кхо дуллаш йола звено коллектив. Цуьа совнеIга хьалха латта опыт IомIаева школе деташ ба свекла лелеварш, агротехника а Iомаю. Цо йиш хулийтаръьа кхъьегаш бевзаш йолча коллективаца хьатIадоагIача шера кхы а дикагIа толам баккха. Даьъенна кхы а дикагIа совгIат дала.

Д. АРЦУЕВ.

ХАННАХЪА ЙИСТЕДАРГДА

Уьк деношка хьайийла партийни собрани хилар Грозненски производственни управленера «Ермоловский» оалхазараш леладеча совхозе. Ставропольски краераца Георгиевски производственни управленне къьъьегамхоша юрта боахама техникана ханнаьъа ремонт яь яккхара дока кхайкарал хьал а лоацаш, трактораша, къьйолча юрта боахама техни-

кана ханал хьалха ремонт яь яккхара декхар тIайийаар цу собране ермоловацаша.

Планах 4 культиватор мара кийче ца ецача 24 культиватора, 5 сеялкана, 7 трактора боьъонца ремонт яьI хIанзле совхоза механизатораша. Декабрь бутт чакхболалург кхы 16 «болата говраз» а ремонт яь дарда тхо, — йоаь хIанз дерригача балхаш поточно-цIлови методаи деча цу коллектива болхлоша.

ТIаийна декхараш кхоачашдара хьалха латташ хьайоаьIа нов. Алдамов керте латта моторашта ремонт ечча цIла коллектив. ХIаьта цун дукх тIехьъьежаш яц нов. Исакова кхьалеъьу трактор тIехьатрегача инженера оатхалаата ремонт еш йола коллектив а.

Цу коллективой хIара члено 130—140 процент кхоачашъьо нормаш. Белгалаьнна дика кхьалеъьаш ва ашкахьар Мусаев Мовла. Сменах йола задани 140—150 процент кхоачашъьо цо. Хьинаре къьъьегаш ва токарь Лебухов Федор, слесарь Ахмадов Ваха, кхы дукхабараш.

М. БОТОВ.

ШЕФИЙ НОВКЪОСТАЛ

ХIанз вай мехка тIеIаьдуса боахамаш хургдоацаш цIоаrIа къовсам лоаттабека хана бокхача лоархIаме да промышленни предприятеша юрташта ду шефски новкъостал.

ТIехьадусача боахамашца лоархIаш а тха колхоз, бакъда партийни организаци, колхоза правлени шоай махулла къьхьегаш-м я уьк гаргIарча хана колхоз тIехьадусача боахамех на хилийтара. Цу тIулакха тхона докхха новкъостал ду ЦРМЗ-ера тха шефаша. Тха колхоза экономика мишта дерIаух хар хъаштолаш ба ауж, каст-каста боагIа тха колхозе, ду шоай де йиш йола новкъостал.

Ишта, ух шера октябрь бетта бъьккар тха колхозе заводе директор нов. Сардалашвили партбюро секретарь нов. Никитин. Цар дера тхона дика а хоза кийдаь а сийдеи доска, гойтара ахтаце 2 шит. Уж хилар колхоза фермашкен бригадашкен. Шоашт цIабобхаш доош дезар тхона тIеIаьдуса оатхалаш хьае, еха латта машина тоае. Иззал новкъостал мах боаш дар дерда аьча тхона бакъъеташ.

Ишта а йиъьар оаха шоабош болча ремонт яйта пилорама. Тхона хиттача тайпара хиннаьлаш, кхоалаIга дийнахь тоаь яьлар пилорама. Цар йиш хилийтар хьайбай фермаш ханнаъьа тоаь яьх. Хlанз, Iа «Боатlденна» чул тIехьаrIа тхона эпшаш хьалар фермашка доакъар дIатIекхаъьа трактораша лелаю доьхьонца тхона дагадолаеъьа шефаша хоам бар тхога, соалоъьа яьй, цIахьо яьлна. Минута ардал царна гIаркал.

Техникана ремонт я долалеъьа эпшаш хIинз дукха оатхаэна. ТIакъа а дагабеъьар тхона шефаш. Хьаййта образецаш чертежаша хьаертьа шоала езза оатхалаш, аьлар цар.

Ишта докхха новкъостал ду тхона ЦРМЗ-ера шефашца, баркал хилла дарца парна.

М. ТАТИЕВ,
Суженски производственни управленера «Ленина никъ» яхача колхоза партбюро секретарь.

Черсий-Балкъарой АССР, Ленина цIерахча Аргудански коопдерацин артеле вIашт!ьелла, цIьаьпшера йола колхозни председателлан кIийбу школа йистеяькхха баьнарашца арахецаш мотт!ар хилар. Школа директор ва цу цIехзача колхоза председатель Социалистически Къьхьегама Турпал К. К. Тарчоков.

Дешаш хиннарна шоашт школе яьккхача хана боахама кулгалдар - лардаш Iомайр, производство вIашт!ойллача шоашт дакъа лаьцар, практически говзалаш Iомайр опыт болаш болча механизаторашкара, бригадирашкара, фермай заведующешкара. Трактор а къьйола юртбоахама машинаш а лекха Iомаевлар цIарвар. Школа йистеяькхха баьнарашца школа йистеяькхха дола аттестаташа цхьана шерра профила механизаторай удостоверенеш а делар.

Квалификаци йолаш болча колхозийн совхозийн кулгалой кереда отряд тIакхайтар Черсий-Балкъарой республикана.

Сурта тIа: Аргудански школа йистеяькхха баьнарай группа. Аьрдехара аьттехьа: Бадраков Владимир, Боттаев Мухьмад, Баттаев Мухьмад, Кордаков Мингал, Масаев Аскербн, Батыров Хьажьхьосам.

М. Суданова сурт.
ТАСС фотохроника.

БЕРРИГА НИЗ—ПАЧЧАХЬАЛКХЕННА ШУРА ДIАЯЛАРА ПЛАН ХКОАЧАШЪЯРА!

Хьалаш цхьатарра дале а...

Iурре а кхъьарг тхо «Назрановский» совхоза Альти-Юртарча шурий-товарни ферме. Доахан дийтта а пархьара хьаяькхха шура дIаиэкьийта а, хьайбаш лаата моттиган цIенъяь, кIалхьарлар дIаь а баьъьеш хабар лоархIаш. Вlарг тIаотташ цIена а лостам болаш з я помещеней. Хьайбашта хьалхашка доакъар, тух, мел улй. Дика леладарга хьежжа тоаденна да уж.

Денна 1130—1140 килограмм шура дожкх ферме. Дика хьокхам бе из. Из хьокхам лох да беш, низи хьинари ца кхоаеш къовсам лоаттабу доирхад барт болча коллективо.

— Фуд шура яккхара доархIамегIа дар? — хьаттача шоай коллектива опытах а балхах а лаьца дийпар тхона шурий-товарни ферма заведующе Костоев Хаматхана:

Тха доирхай коллективо шерра - шера дукха шура яхара баьъьан парна хоаши кхычарна йоьаши йоаца, дIаьоьца йиш йоаца, хъайленаш хилар дац. Шура дукха яккхара керттера баьъьан да коллектив ва болх лерттIа ваттIекхьбаза болх, хIара болхло ший декхар доъъаш, денна де дезар фуд хоаш хилар, хъайбаш кхабара рацион ийса лелаяр.

Ишта кхъьегаш ба Альти-Юртарча ферма болхлой. Низи хьинари ца кхоаеш, дисциплина лакха лоаттааш ва хIара болхло. Цудухьа тIаьъьеш-дьъннад шурий-товарни ферма коллективе тIа 1963-ча планал соваIга 1041 центнер шура паччахьалхенга йоха.

Цхьабакъда, ишта латтач «Назрановский» совхоза кхыча шурий-товарни фермай боьхамамIга.

II сахьат доаллаш кхъьарг тхо Экажжюнгий - Юртарча шурий - товарни ферме. Доярканаш скотникаши кхо дIадоаккхаш а кIалхьарлар деш а боахкар.

— Альти-Юртарча шурий-товарни ферме Iурре цIенъять яьнаяр хъайбаш чулатта поменешеш, шо тIехьа хIана дисал?

— Электрически сердал яр ферме, баьдета божа тIетталаш доярканаша, цу тIулакхо тIеъьадуут кхмдола балхаш а, — бехказзувьа ферма заведующа Хамлоев Мухарбик.

Геттара кIезига шура йоаккх ферме. 118 фуражин Iаттах хIана бетташ 47 етт мара баьъьен доахан лекъад. Лекъача хьайбаех ахаш хIаьта а детташ хила йийн йолаш дар уж лергIта кхьаьда даларе, цIерша тайпара гIулакх доагIаш доакъар тIаьъа уйла цо яьлох тарр даш хъагIуш дола сурт. Бакъда, уйла я есар цо, хозз, наха санна ма ду. декларайIаш ва лаххе белгалдаьъа кхоачамбоашараш сихха дIадахь. Болх бе йийн хургIолаш жа Iуй хьалаш тоаде.

И. ГОЛУБЕНКО,
Грозненски производственни колхозно-совхозни управленне инспектор-парторганизатор.

ДОШ КХОАЧАШДЕРГДА

Шерра-шера шекъара свекла дика хъуьъьаю Шаьъа производственни управленне «Шалинский» совхозера комсомольца нов, Амираннова кулгалдеча звеноес. Геттара дика къьъьайтар звено членаша ух шера а. 42 гектара хIараи тIара 470 центнер свекла яьккхараш пар. Гектара тIара лоархIаш тха управленне затIара деттача свекла яьккхараш уж ба.

ХьатIадоагIача шера 50 гектара тIа шекара свекла хьалъъех лаьрхIа я звено. Цу лаьттах хIара гектара тIара 500 центнер шекара свекла яьккха дош денна; звено членаша.

Шоашт денна дош сиъ звено кхоачамдара ХIинзае а денз кийчо ден ба звено членаш. Дерригача лаьтта кIоарга дика оахам даьд. Свекла дIаелеъьа хIара гектара тIа кхоккха центнер а кIлаш дерригача лаьтта суперфосфат йилла лаьрхIад звено членаша.

Хlинз чувийна кхаъпка кхо дуллаш йола звено коллектив. Цуьа совнеIга хьалха латта опыт IомIаева школе деташ ба свекла лелеварш, агротехника а Iомаю. Цо йиш хулийтаръьа кхъьегаш бевзаш йолча коллективаца хьатIадоагIача шера кхы а дикагIа толам баккха. Даьъенна кхы а дикагIа совгIат дала.

Д. АРЦУЕВ.

ХАННАХЪА ЙИСТЕДАРГДА

*Уьк деношка хьайийла партийни собрани хилар Грозненски производственни управленера «

ДЕШАРХЭШТА НОВКЪОСТАЛ ЭШ

«СССР-е вахаргара шокла буязам чIоаrIбареи халкъа образование система дIахо дегIайолаяреи чъаьнхьаьрга закон» хоачаш лен партийни, советски, бохкама организацеен республика халкъа образоване органанен белгалара болх баьб юкъерчу школаш дешархоша производственни IулакхаIи Iомаделлера вIашагIьделлай методически совет, 1963—1964 лешара шера производственни практикаш ва 51 дешархо, 1962—1963 дешара шера 529 сом маьха продукци хьаьвЬ лешархоша.

Заводийн предприятейн юкъара цехаша къаьстта моттигаш яьй производственни деш Iомаяра: «Пищемаш» — 13, кремкинг-заводе — 20, ПТК — 8, книжни издательства типографе — 15. Севкавказэнерго электромонтни участке — 13. IXъабаьхьа, уж моттигаш кхоачамболлаш яц. Иу лакхе белгалъяьна заволашен предприятейнен йиззя кхоачашъяьнаш цхьй эдланеш, хIэнта тахан вай дешархой декхар тIедолаш а я.

Республикерча дуккхача предприятешка во леладу дешархошта производство Iомаяра IулакхI. Производство Iомаяра база вIашагIьелла а яьккхий производство хоачаш мара дешархошка из шоашка Iома а яйтап IРМЗ (нов. Замула), электромеханически заводе (нов. Марченко), кхьычахьа а. Практически занятеи йоанан ю теоретически кIийо, методически советаш вIашагIьелла-яь, производство Iомаяра лоаттабеш тIахьожам бац, мастерашинструкторашка каст-каста хувцалу.

Химически мекхдаьтта чакхдоахареи промышленносте управлене а цун объединенее а кулгаллой кIезига хьож предприятешка производство Iомаяра база вIашагIйоллара чакхдаха лаьрхIа гIулакхаш кхоачашлара.

Республике моттигаш я къьна оборудовани а чулатташ, тесса йитача, бIехача учаткашка деШархой дIаустабеш, цар кхъьхьаьнга вIашагIьелхьаьхьа, кхеранан техникеи промышленни санитарни кхоачашъяьна вIалла йоаккхо ца еш. Царех лаьрхIа еэш я «Ставрогоснефта» НПУ АТК, «Октябрьнефта» НПУ механически мастерскеш, «Волнефтеразведка» трест механически мастерскеш.

Предприятешкара баьха моттигаш юкъара школаш йистеЙоазш болча дешархошта чIоагIъяь социайойла аьина Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совето баь соцам цхьаболча промышленни предприятейн мехдиттабеш хулгаллелера а, цхьа-цхьа гIулакхаи доацача а КПСС Старопромысловски райкомои МагIалбика горкомои.

Г. ОЗДОЕВ,
КПСС Нохч-ГIалгIай обкома Iилма, школай, культура сектора инструктор.

Масала, болх бе 25 моттиг а йолаш, №№ 7, 14 йолча юкъерча школай дешархошта производство Iомаю цех яьй «Красный молот» заводе. Цехе я 102 токарнии фрезернии станок, 9 сага лаьрхIа 3 слесарни верстак. Цеха кулгалдеш ва опыт бола мастер техник нов. С. И. Матосов. Заместа керттера инженера нов. Ларионова кулгал а деш заводе вIашагIьделлай методически совет, 1963—1964 лешара шера производственни практикаш ва 51 дешархо, 1962—1963 дешара шера 529 сом маьха продукци хьаьвЬ лешархоша.

Заводийн предприятейн юкъъра цехаша къаьстта моттигаш яьй производственни деш Iомаяра: «Пищемаш» — 13, кремкинг-заводе — 20, книжни издательства типографе — 15. Севкавказэнерго электромонтни участке — 13. IXъабаьхьа, уж моттигаш кхоачамболлаш яц. Иу лакхе белгалъяьна заволашен предприятейнен йиззя кхоачашъяьнаш цхьй эдланеш, хIэнта тахан вай дешархой декхар тIедолаш а я.

Республикерча дуккхача предприятешка во леладу дешархошта производство Iомаяра IулакхI. Производство Iомаяра база вIашагIьелла а яьккхий производство хоачаш мара дешархошка из шоашка Iома а яйтап IРМЗ (нов. Замула), электромеханически заводе (нов. Марченко), кхьычахьа а. Практически занятеи йоанан ю теоретически кIийо, методически советаш вIашагIьелла-яь, производство Iомаяра лоаттабеш тIахьожам бац, мастерашинструкторашка каст-каста хувцалу.

Химически мекхдаьтта чакхдоахареи промышленносте управлене а цун объединенее а кулгаллой кIезига хьож предприятешка производство Iомаяра база вIашагIйоллара чакхдаха лаьрхIа гIулакхаш кхоачашлара.

Республике моттигаш я къьна оборудовани а чулатташ, тесса йитача, бIехача учаткашка деШархой дIаустабеш, цар кхъьхьаьнга вIашагIьелхьаьхьа, кхеранан техникеи промышленни санитарни кхоачашъяьна вIалла йоаккхо ца еш. Царех лаьрхIа еэш я «Ставрогоснефта» НПУ АТК, «Октябрьнефта» НПУ механически мастерскеш, «Волнефтеразведка» трест механически мастерскеш.

Предприятешкара баьха моттигаш юкъара школаш йистеЙоазш болча